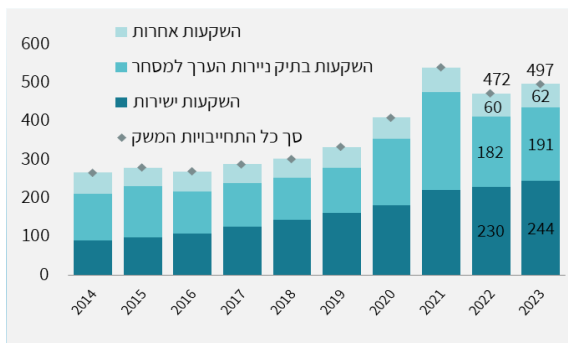

ג. פעילות המשק מול חו"ל

ברקע ההתפתחויות הפוליטיות והביטחוניות בשנת 2023 חלה ירידה משמעותית בהיקף ההשקעות נטו של תושבי חוץ במשק¹ והתמתנות בהיקף ההשקעות נטו של תושבי ישראל בחו"ל. יתרת ההתחייבויות של המשק כלפי חו"ל² עלתה בשנת 2023 בכ-25 מיליארד דולר (5%), כתוצאה מהשקעות נטו בישראל על ידי תושבי חוץ ומעליות במחירי ניירות הערך הישראלים שמוחזקים על ידי תושבי חוץ. עם זאת, היקף ההשקעות נטו השנה נמוך באופן ניכר (ב-35%) מהממוצע השנתי בעשר השנים האחרונות (23 מיליארד דולר). במקביל, יתרת הנכסים של המשק בחו"ל³ עלתה בכ-73 מיליארד דולר (12%), שילוב של השקעות נטו של תושבי ישראל בחו"ל ועלייה במחירים של ניירות ערך זרים. היקף ההשקעות נטו השנה היה דומה לממוצע השנתי בעשר השנים האחרונות (36 מיליארד דולר) אך נמוך משמעותית (בכ-45%) מהממוצע השנתי בשלוש השנים האחרונות (62 מיליארד דולר). העלייה הגדולה יותר בשווי יתרת הנכסים של המשק מאשר העלייה בשווי יתרת ההתחייבויות, חזרה והגדילה את עודף הנכסים על ההתחייבויות של המשק.

1. התחייבויות המשק לחו"ל - השקעות תושבי חוץ במשק

איור ג'-1: יתרת ההתחייבויות של המשק לחו"ל, לפי סוג השקעה
מיליארדי דולר

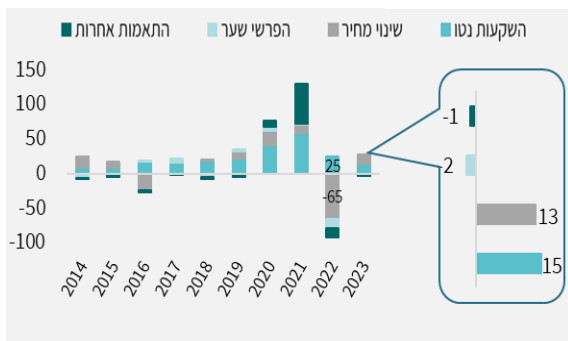
המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל.

בשנת 2023 נרשמה עלייה מתונה בלבד ביתרת ההתחייבויות של המשק לחו"ל, ששיקפה ירידה ניכרת בהיקף ההשקעות של תושבי חוץ במשק.

יתרת ההתחייבויות של המשק לחו"ל עלתה בשנת 2023 בהיקף מתון של כ-25 מיליארד דולר (5%) עד לרמה של 497 מיליארד דולר בדצמבר. זאת בהמשך לירידה בהיקף ההשקעות בשנת 2022.

*פילוח שינוי היתרה בכל קטגוריית השקעה לפי מרכיבים ניתן לראות בלוח מצבת הנכסים וההתחייבויות של המשק מול חו"ל בסוף הפרק

איור ג'-2: הגורמים לשינוי ביתרת ההתחייבויות של המשק לחו"ל
מיליארדי דולר

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל.

ההשקעות נטו של תושבי חוץ במשק והעליות במחירי ניירות הערך הישראלים שמוחזקים על ידי תושבי חוץ הם הגורמים העיקריים לשינוי ביתרת ההתחייבויות.

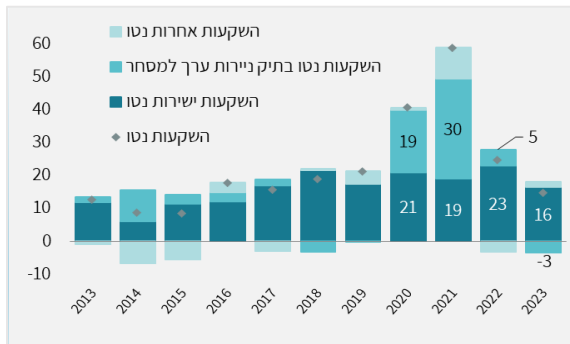
במהלך שנת 2023 נרשמו השקעות נטו בהיקף של כ-15 מיליארד דולר (3%), נמוך משמעותית (בכ-45%) מהממוצע השנתי בשלוש השנים האחרונות (62 מיליארד דולר). בנוסף, עליות במחירי ניירות הערך הישראלים שמוחזקים על ידי תושבי חוץ, בפרט ניירות ערך ישראלים שנסחרים בחו"ל, תרמו לעלייה ביתרת ההתחייבויות בהיקף של כ-13 מיליארד דולר (3%).

¹ להגדרות של המונחים השונים בפרק נא לעיין במילון המושגים בסוף הפרק

² השקעות של תושבי חוץ בישראל

³ השקעות תושבי ישראל בחו"ל

איור ג'-3: השקעות נטו של תושבי חוץ בישראל, לפי סוג השקעה מיליארדי דולר

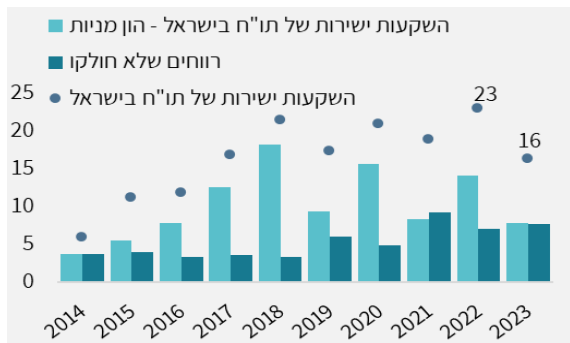

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

חלה ירידה משמעותית בהיקף ההשקעות נטו של תושבי חוץ בישראל במהלך השנה, בעיקר בהשקעות הישירות ואף מימושים נטו בתיק ניירות ערך למסחר.

היקף ההשקעות הישירות של תושבי חוץ בישראל ירד השנה בכ- 22% בהשוואה לממוצע בשלוש השנים האחרונות (21 מיליארד דולר). בנוסף, תושבי חוץ מימשו נטו השנה ניירות ערך ישראלים למסחר בהיקף של כ- 3 מיליארדים, בניגוד להשקעות נטו בשלוש השנים האחרונות בהיקף ממוצע שנתי של כ-18 מיליארד דולר.

איור ג'-4: השקעות ישירות בהון של תושבי חוץ בחברות ישראליות, לפי סוג השקעה מיליארדי דולר

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

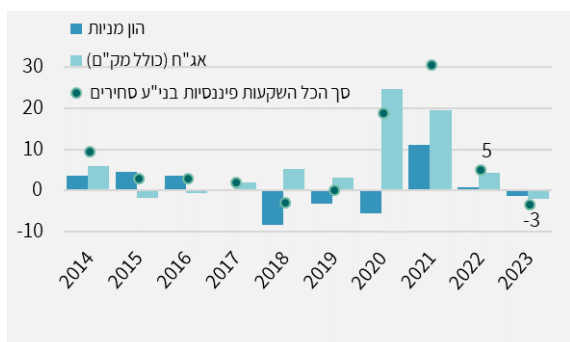
היקף ההשקעות הישירות נטו ירד משמעותית במהלך השנה, בעיקר כתוצאה מקיטון בהיקף ההשקעות החדשות בהון.

במהלך השנה, השקיעו תושבי חוץ השקעות ישירות בישראל היקף של כ-16 מיליארד דולר נטו, הרוב המוחלט בהון מניות.

היקף ההשקעות החדשות בהון עמד השנה על כ-8 מיליארד דולר, נמוך משמעותית מהממוצע ב-3 השנים האחרונות (13 מיליארדים). יתר ההשקעות נטו מקורן ברווחים שלא חולקו ונצברו להשקעה מחדש.

היקף ההשקעות הישירות החדשות בהון בענף ההייטק הסתכם השנה בכ-6 מיליארדים, נמוך בכ-55% מהממוצע בשלוש השנים האחרונות.

איור ג'-5: השקעות נטו בתיק ניירות הערך למסחר של תושבי חוץ במשק, לפי מכשירים מיליארדי דולר

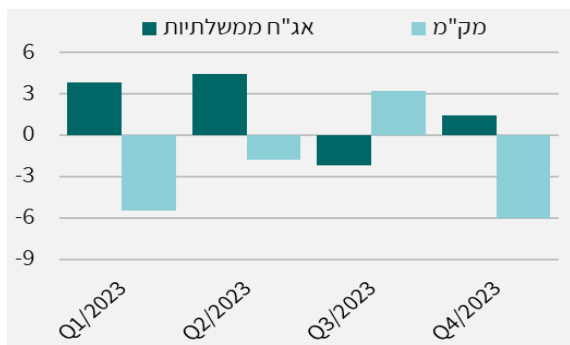
המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

תושבי חוץ מימשו נטו השנה כ-3 מיליארדי דולר בתיק ניירות הערך הישראלים למסחר, עיקר המימושים בוצעו באג"ח.

במהלך השנה מימשו תושבי חוץ אגרות חוב ישראליות בהיקף של כ-2 מיליארדי דולרים, בעיקר במק"מ.

במקביל, נרשמו מימושים נטו של תושבי חוץ במניות בהיקף של כמיליארד דולר, בעיקר במניות ישראליות סחירות בחו"ל.

איור ג'-6: השקעות של תושבי חוץ באגרות חוב ממשלתיות ובמק"מ Q1-Q4/2023, מיליארדי דולר

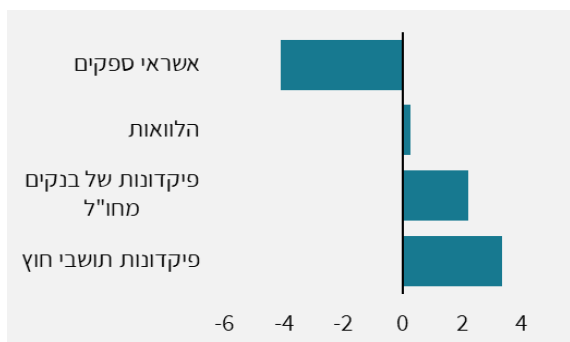
המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

בשנת 2023, תושבי חוץ מימשו מק"מ והשקיעו באג"ח ישראליות ממשלתיות.

במהלך שנת 2023 מכרו תושבי חוץ מק"מ בהיקף של כ-10 מיליארד דולרים, בעיקר ברביע הראשון והרביעי.

בנוסף, רכשו תושבי חוץ השנה אג"ח ישראליות ממשלתיות בהיקף של כ-8 מיליארד דולר. בעיקר במחצית הראשונה של השנה.

איור ג'-7: השקעות אחרות של תושבי חוץ במשק, לפי מכשיר 2023, מיליארדי דולרים

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

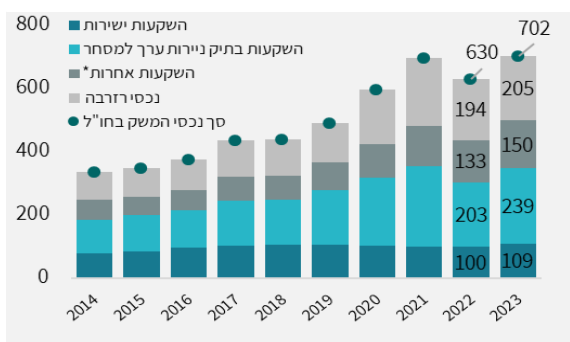
עיקר ההשקעות האחרות של תושבי חוץ בישראל נרשמו בהפקדות נטו לפיקדונות בבנקים בישראל.

במהלך שנת 2023 נרשמו השקעות אחרות נטו על ידי תושבי חוץ בישראל בהיקף של כ-2 מיליארד דולר.

תושבי חוץ (לרבות בנקים זרים) הפקידו נטו בישראל היקף של כ-6 מיליארדי דולרים אשר קוזזו בחלקן על ידי ירידה באשראי ספקים בהיקף של כ-4 מיליארד דולר.

2. נכסי המשק בחו"ל – השקעות תושבי ישראל בחו"ל

איור ג'-8: יתרת הנכסים של המשק בחו"ל מיליארדי דולר

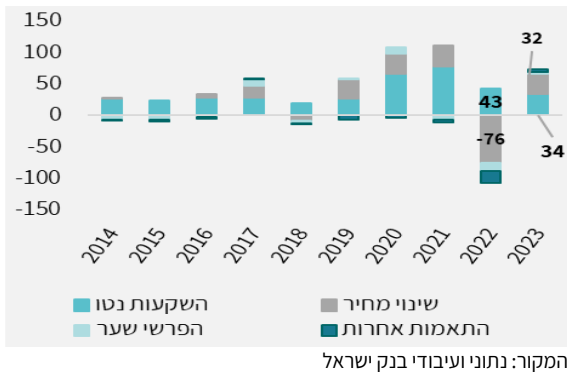
המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל
* יתרת ההשקעות האחרות כוללת את יתרת המכשירים הנגזרים

יתרת הנכסים של המשק בחו"ל עלתה בשנת 2023 בניגוד לשנה שעברה ובהמשך למגמת העלייה ארוכת הטווח. העלייה נרשמה בעיקר ביתרת תיק ההשקעות בניירות הערך למסחר.

יתרת הנכסים של המשק בחו"ל עלתה בכ-72 מיליארד דולר (12%) ועמדה בסוף נובמבר על 702 מיליארד דולר. העלייה ביתרת הנכסים נבעה בעיקר מעלייה ביתרת תיק ההשקעות בניירות הערך למסחר בהיקף של כ-36 מיליארד דולר (18%), ומעלייה ביתרת ההשקעות האחרות בהיקף של כ-11 מיליארד דולר (8%).

*פילוח שינויי היתרה בכל קטגוריית השקעה לפי מרכיבים ניתן לראות בלוח מצבת הנכסים וההתחייבויות של המשק מול חו"ל בסוף הפרק

איור ג'-9: הגורמים לשינוי ביתרת הנכסים של המשק בחו"ל מיליארדי דולר

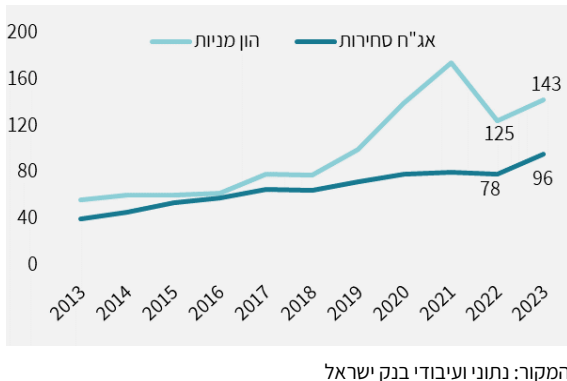

לעלייה ביתרת הנכסים תרמו השקעות נטו של תושבי ישראל בניירות ערך סחירים בחו"ל, ועלייה במחירים.

במהלך שנת 2023 נרשמו השקעות נטו בהיקף של כ-34 מיליארד דולר (5%).

בנוסף, עליות במחירי ניירות הערך הזרים שמוחזקים על ידי תושבי ישראל תרמו לעלייה ביתרת הנכסים בהיקף של כ-32 מיליארד דולר (5%).

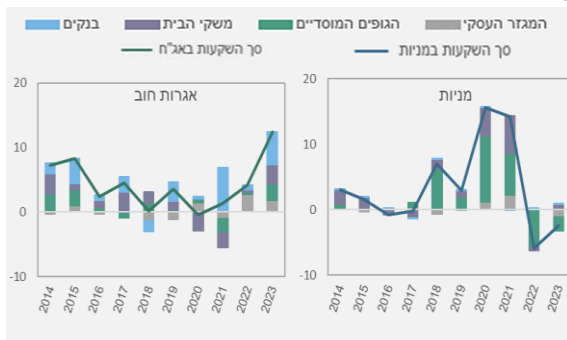
איור ג'-10: יתרת ההשקעות בתיק ניירות הערך למסחר של תושבי ישראל בחו"ל, לפי מכשירים מיליארדי דולר

השקעות נטו באגרות חוב בחו"ל ועליות במחירי המניות בשוקי ההון בעולם תרמו לעלייה ביתרת ההשקעות של תושבי ישראל בתיק ניירות ערך למסחר בחו"ל

יתרת ההשקעות בתיק ניירות הערך למסחר של תושבי ישראל בחו"ל עלתה במהלך שנת 2023 ב-36 מיליארד דולר (18%) ועמדה בדצמבר על 239 מיליארד דולר. יתרת האחזקות במניות עלתה במהלך השנה בכ-18 מיליארד דולר (15%) על רקע עליות מחירים בשוקי המניות. במקביל נרשמה עלייה ביתרת האחזקות באג"ח בהיקף של כ-18 מיליארד דולר (23%) בעיקר כתוצאה מהשקעות נטו.

איור ג'-11: השקעות בתיק ניירות הערך למסחר של תושבי ישראל בחו"ל, לפי מכשיר ולפי מגזר מיליארדי דולר

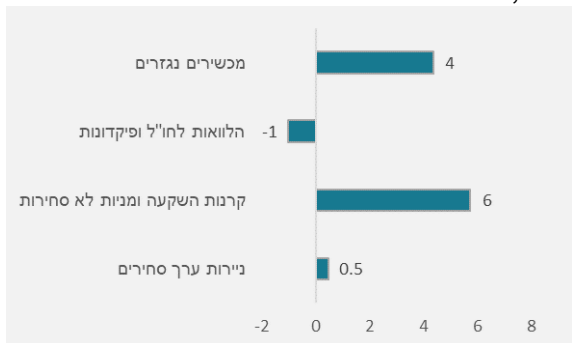

ב-2023 הבנקים היו המשקיעים העיקריים באגרות חוב זרות; המשקיעים המוסדיים, היו המממשים העיקריים במניות זרות.

תושבי ישראל רכשו השנה אג"ח זרות בהיקף של כ-12 מיליארד דולר, בעיקר על ידי הבנקים (5 מיליארד דולר). בנוסף, הגופים המוסדיים השקיעו כ-3 מיליארד דולר, בדומה למשקי הבית.

במקביל, נרשמו מימושים נטו של תושבי ישראל במניות זרות בהיקף של כ-2 מיליארדים, בעיקר על ידי הגופים המוסדיים.

איור ג'-12: פעילות הגופים המוסדיים מול חו"ל
2023, מיליארדי דולר

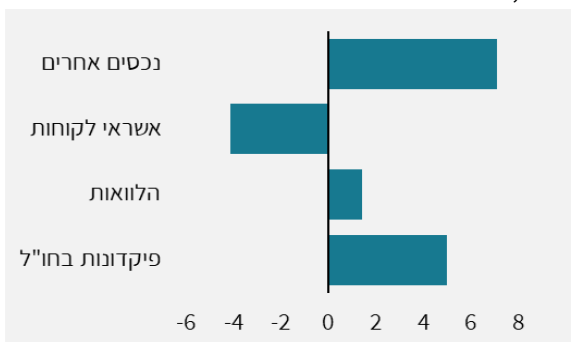
המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

הגופים המוסדיים ביצעו במהלך שנת 2023 השקעות נטו בנכסים פיננסיים זרים, בעיקר בקרנות השקעה לא-סחירות ובמכשירים נגזרים.

למרות הפעילות הזניחה בניירות ערך סחירים, הגופים המוסדיים השקיעו בנכסים פיננסיים זרים היקף של כ- 10 מיליארד דולר נטו.

כ-6 מיליארד דולר מהשקעותיהם נרשמו בקרנות השקעה זרות לא-סחירות והיתר במכשירים נגזרים זרים.

איור ג'-13: השקעות אחרות נטו של תושבי ישראל בחו"ל לפי מכשירים
2023, מיליארדי דולר

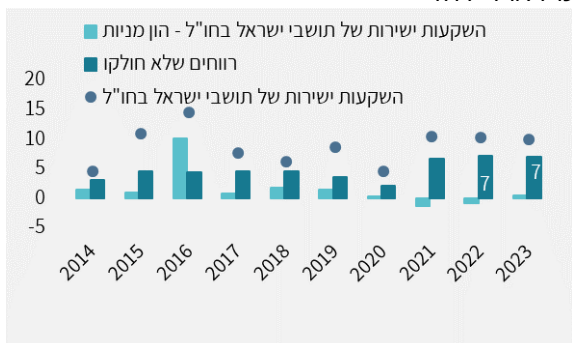

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

עיקר ההשקעות האחרות⁴ של תושבי ישראל בחו"ל נרשמו בקרנות השקעה זרות.

במהלך השנה השקיעו תושבי ישראל בהשקעות אחרות סך של כ- 9 מיליארד דולר. מרבית ההשקעה בוצעה בקרנות השקעה לא-סחירות בהיקף של כ-7 מיליארד דולר ובפיקדונות בחו"ל בהיקף של כ-5 מיליארדים. במקביל נרשמה ירידה באשראי לקוחות בהיקף של כ-4 מיליארדים (3%).

איור ג'-14: השקעות ישירות בהון של תושבי ישראל בחו"ל, לפי סוג השקעה
מיליארדי דולר

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

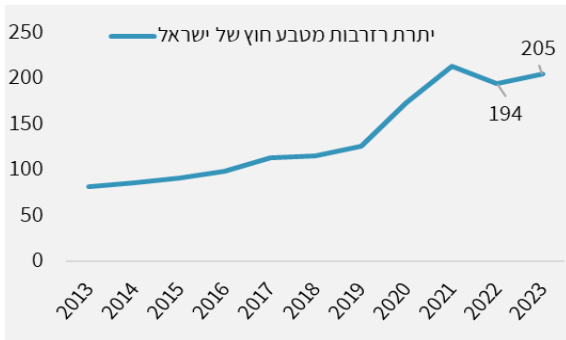
בשנת 2023 היקף ההשקעות הישירות של תושבי ישראל בחו"ל היה דומה להיקף ההשקעות הישירות בשנתיים האחרונות ומקורו בעיקר מרווחים שלא חולקו.

ההשקעות הישירות של תושבי ישראל בחו"ל השנה הסתכמו בכ- 7 מיליארד דולר, ועיקרן רווחים שלא חולקו ונצברו להשקעה מחדש.

היקף ההשקעות החדשות בהון עמד השנה על כ- 0.4 מיליארד, בניגוד לשנתיים האחרונות שבהן נרשמו מימושים נטו בהיקפים נמוכים (0.9 ו- 1.3 מיליארדים בהתאמה).

⁴ ללא מכשירים נגזרים.

איור ג'-15: יתרת רזרבות מט"ח של המשק מיליארדי דולר

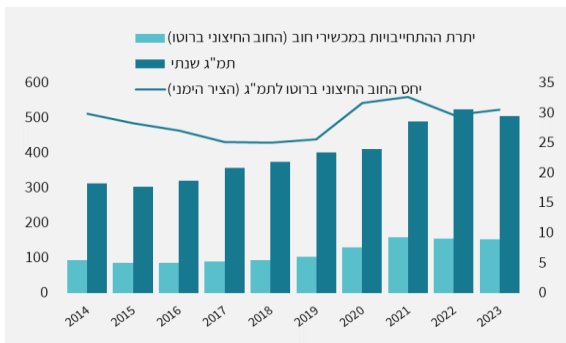
המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

יתרת רזרבות מט"ח של המשק עלתה בשנת 2023 בכ-10 מיליארד דולר (5%) ועמדה בדצמבר על כ-205 מיליארדים.

מקורה של העלייה ביתרת הרזרבות של המשק בעלויות במחירי ניירות הערך בעולם. במהלך חודש אוקטובר על רקע המצב הביטחוני, והרכישות המוגברות של מטבע חוץ, בנק ישראל מכר מט"ח בשוק בהיקף של כ-8.2 מיליארד דולר. מכירות אלו קוזזו במלואם על ידי העברות הממשלה והמגזר הפרטי במהלך השנה.

החוב החיצוני ברוטו

איור ג'-16: יתרת החוב החיצוני ברוטו ויחס החוב החיצוני לתוצר של המשק מיליארדי דולר

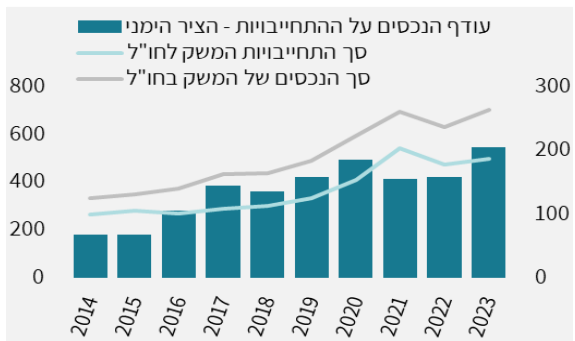
המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

יחס החוב החיצוני ברוטו⁵ לתוצר עלה במהלך 2023, שילוב של ירידה גדולה יותר בתוצר מאשר בחוב החיצוני ברוטו של המשק.

יתרת החוב החיצוני ברוטו ירדה בשנת 2023 בכ-1.2 מיליארד דולר (0.8%). במקביל, חלה ירידה של כ-3.5% בתוצר בממוני דולרים. התפתחויות אלו תרמו לעלייה מתונה ביחס החוב החיצוני ברוטו לתוצר (כ-0.85 נקודת האחוז) שעמד בסוף השנה על כ-30.5%.

3. עודף הנכסים על ההתחייבויות

איור ג'-17: עודף הנכסים (+) על ההתחייבויות של המשק מול חו"ל מיליארדי דולר

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

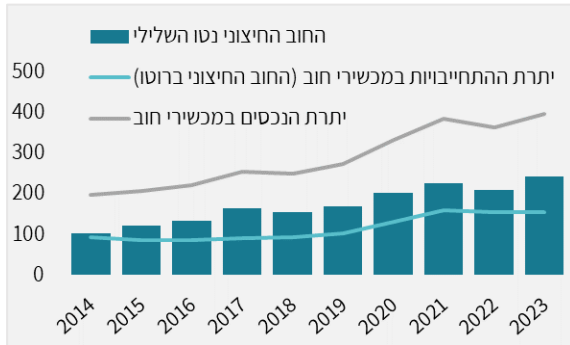
עודף הנכסים על ההתחייבויות של המשק מול חו"ל עלה במהלך 2023.

העלייה בשווי יתרת הנכסים של המשק (72 מיליארד דולר) בהיקף גדול יותר מהעלייה בשווי יתרת ההתחייבויות (25 מיליארד דולר) תרמו לעלייה בעודף הנכסים על ההתחייבויות של המשק מול חו"ל בכ-47 מיליארד דולר (30%) שעמד בסוף דצמבר על כ-205 מיליארד דולר.

⁵ יתרת ההתחייבויות במכשירי חוב בלבד. לפירוט נוסף של הגדרות, הסברים וחישובים בנושא החוב החיצוני, ראו ב"רשימת המונחים המרכזיים" בסוף הפרק.

החוב החיצוני נטו

איור ג'-18: עודף הנכסים על ההתחייבויות במכשירי חוב בלבד (החוב החיצוני נטו השלילי)

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

עודף הנכסים על ההתחייבויות של המשק במכשירי חוב (החוב החיצוני השלילי)⁶ עלה בשנת 2023.

יתרת הנכסים במכשירי חוב עלתה בשנת 2023 ב-32 מיליארד דולר (כ-9%) ובמקביל יתרת ההתחייבויות במכשירי חוב ירדה בהיקף של כ-1.2 מיליארד דולר (0.8%). לפיכך עודף הנכסים על ההתחייבויות של המשק מול חו"ל במכשירי חוב בלבד (החוב החיצוני נטו השלילי) עלה בכ-33 מיליארד דולר (16%) ועמד בסוף דצמבר על כ-242 מיליארד דולר.

⁶ בישראל מדובר בעודף נכסים על התחייבויות ולכן זהו חוב חיצוני נטו שלילי. ראו הסבר ב"רשימת המונחים המרכזיים" בסוף הפרק.

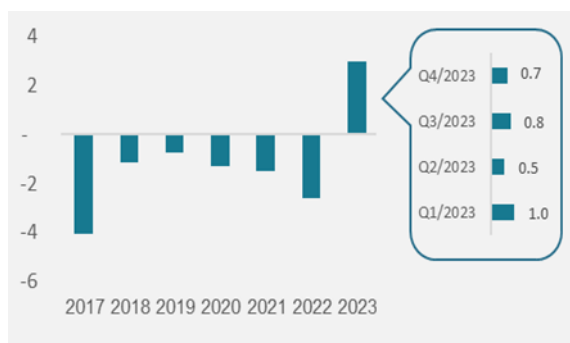
מבט מקרוב

פעילות תושבי ישראל בפיקדונות בחו"ל ופעילות תושבי חוץ בפיקדונות

מנתונים על העברת פיקדונות של תושבי ישראל ותושבי חוץ בין המשק לחו"ל עולה כי, מאז שנת 2021 תושבי ישראל עברו להפקדות נטו בפיקדונות בחו"ל זאת בניגוד למגמה ארוכה של הפקדות נטו בפיקדונות בארץ. עיקר ההפקדות השנה בוצעו על ידי משקי הבית והמגזר העסקי בהיקף דומה של כ-2 מיליארדי דולרים. ההעברות נטו של משקי הבית מחשבוניותיהם בישראל לחשבוניות בחו"ל נרשמה בכל הרבעים של השנה. מנגד, תושבי חוץ דווקא הגדילו נטו בשנים האחרונות את היקף ההפקדות שלהם בפיקדונות בארץ. עם זאת נציין, שעבור תושבי חוץ וגם עבור תושבי ישראל מדובר בהיקפים מתונים בלבד.

ההעברות נטו של משקי הבית מחשבוניות בישראל לחשבוניות בחו"ל נרשמה בכל הרבעים של השנה.

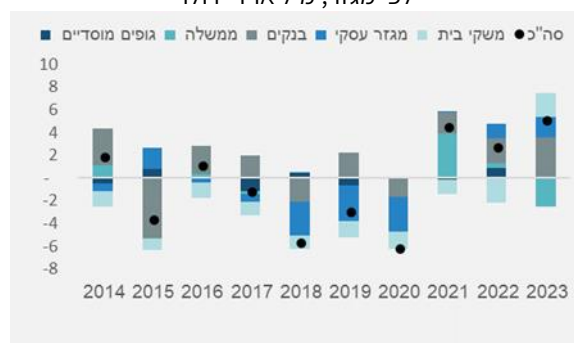
איור ג'-20: העברות נטו של משקי הבית מחשבוניות בישראל לחשבוניות בחו"ל**, מיליארדי דולר

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל
 * (+) העברות נטו מחשבוניות בישראל לחשבוניות בחו"ל | (-) העברות נטו מחשבוניות בחו"ל לחשבוניות בישראל
 ** אומדן המתבסס על דיווחי בנקים ישראליים על העברות של תושבי ישראל במט"ח דרך הבנקים הישראליים מחשבוניותיהם בישראל לחשבוניות בחו"ל ובחזרה. לא כולל דיווחי חברות ומשקי בית על כלל פעילותם בפיקדונות בחו"ל.

בשנת 2023 הפקידו תושבי ישראל בהיקף של כ-5 מיליארד דולר בפיקדונות בחו"ל. כ-40% מסך ההפקדות בוצעו על ידי משקי הבית.

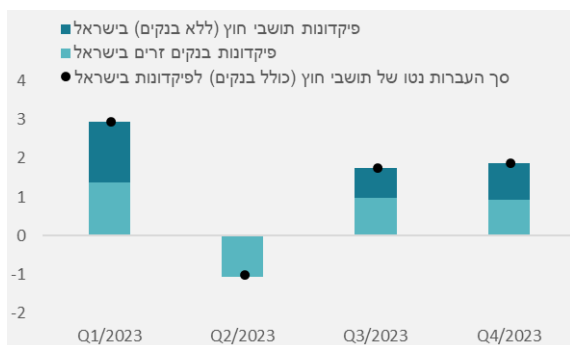
איור ג'-19: הפקדות נטו של תושבי ישראל בפיקדונות בחו"ל, לפי מגזר, מיליארדי דולר

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

בשנת 2023 פעילות תושבי חוץ בפיקדונות בישראל הייתה אחידה על פני כל הרבעים למעט משיכות נטו מפיקדונות ברביע השני לעומת הפקדות נטו בשאר הרבעים

איור ג'-22: הפקדות נטו של תושבי חוץ בפיקדונות בישראל, Q1-Q4/2023 מיליארדי דולר

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

בשנת 2023 הפקדות של תושבי חוץ בפיקדונות בישראל הסתכמו בכ-6 מיליארדי דולרים.

איור ג'-21: הפקדות נטו של תושבי חוץ בפיקדונות בישראל, מיליארדי דולר

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל

מצבת הנכסים וההתחייבויות של המשק מול חו"ל

נתונים במיליוני דולרים	היתרה לסוף שנת 2022	התנועות	השינוי במחירים	הפרשי שער והתאמות אחרות	היתרה לסוף שנת 2023
נכסי המשק	629,734	33,649	32,439	6,549	702,367
מזה:	365,128	15,567	13,079	3,172	396,948
השקעות ישירות בחו"ל	99,842	9,970	275	-1,402	108,680
מזה:	79,184	8,945	275	-1,402	86,997
הון מניות ומקרקעין	20,658	1,025	0	0	21,683
הלוואות בעלים					
השקעות בתיק ניירות הערך למסחר	202,725	10,094	24,133	1,600	238,550
מזה:	124,566	-2,382	20,954	-382	142,755
הון מניות	78,158	12,476	3,179	1,982	95,795
אג"ח					
השקעות אחרות בחו"ל	136,277	9,374	2,329	-512	147,469
מזה:	10,272	5,004	-277	-538	14,461
פקדונות תושבי ישראל (כולל בנקים)	31,832	1,413	852	61	34,158
הלוואות	29,990	-4,128	0	294	26,157
אשראי לקוחות	64,183	7,085	1,754	-329	72,693
נכסים אחרים					
נכסי רזרבה	194,218	-223	9,326	1,373	204,694
מכשירים נגזרים	-3,328	4,434	-3,623	5,490	2,974
התחייבויות המשק	471,931	14,793	13,737	-3,486	496,971
מזה:	155,901	-311	0	-896	154,690
השקעות ישירות	229,879	16,422	3,063	-4,893	244,472
מזה:	217,440	16,368	3,063	-4,893	231,978
הון מניות ומקרקעין	12,439	54	0	0	12,494
הלוואות בעלים					
השקעות בתיק ניירות הערך למסחר	182,049	-3,339	10,674	1,435	190,819
מזה:	98,590	-1,265	10,674	2,304	110,302
הון מניות	83,459	-2,074	0	-869	80,517
אג"ח					
השקעות אחרות	60,003	1,710	0	-28	61,680
מזה:	19,397	5,552	0	-150	24,798
פקדונות תושבי חוץ ובנקים מחו"ל	18,061	262	0	295	18,618
הלוואות	22,545	-4,104	0	-173	18,264
אשראי ספקים					
התחייבויות נטו**	-157,802	-18,856	-18,702	-10,034	-205,396
מזה:	-209,227	-15,878	-13,079	6,549	702,367
מכשירי חוב נטו					

* מכשירי חוב: הלוואות בעלים, אג"ח, פיקדונות, הלוואות, אשראי מסחרי ונכסי רזרבה
 ** התחייבויות נטו: התחייבויות בניכוי נכסים

מקורות הנתונים ומונחים מרכזיים

החטיבה למידע ולסטטיסטיקה בבנק ישראל מנהלת מערכת מידע על פעילותו של המשק מול חו"ל, שאוספת נתונים ממקורות שונים. רוב נתוני פעילותו של המשק מול חו"ל מתקבלים על פי צו של בנק ישראל, מדיווחים ישירים⁷ של תאגידים ושל יחידים לבנק ישראל (ראו: "מידע בעניין התפתחויות בשוק מטבע החוץ בישראל", התש"ע-2010). החיוביים בדיווח הם כל תושב ישראל ששווי יתרת השקעתו הישירה בתאגידים זרים הוא 20 מיליון דולר או יותר וכל תאגיד שרשום בישראל שיש לו בעלי עניין תושבי חוץ ששווי יתרת השקעתם הישירה בו הוא 40 מיליון דולר או יותר. כמו כן חלה חובת הדיווח גם על תאגידים ויחידים ששווי יתרת הנכסים הפיננסיים שלהם בחו"ל הוא 20 מיליון דולר או יותר. נתונים נוספים שמשמשים במדידת פעילות המשק מול חו"ל מתקבלים מדיווחים של אגף החשבות בבנק ישראל, ממשרד האוצר, מהרשות לניירות ערך, מהגופים המוסדיים ומהבנקים המקומיים. החטיבה עורכת אומדנים ועיבודים לנתונים שמתקבלים מהמקורות השונים.

השקעה ישירה⁸

השקעות ישירות כוללות השקעות בהון והלוואות בעלים. השקעה ישירה בהון היא השקעה של תושבי חוץ בהון של תאגיד תושב ישראל או השקעה של תושב ישראל בהון של תאגיד חוץ, כשהמשקיע מחזיק מניות בשיעור גבוה מ-10% מהון המניות הנפרד של התאגיד (סחיר ולא סחיר) ונחשב לבעל עניין בו. השקעה ישירה בהון כוללת רכישת מניות, רווחים צבורים (ראו הסבר בהמשך) והשקעות בנדל"ן. רווחים צבורים (לאחר הפחתת דיוידנד שהוכרז) הם רווחים שנצברים מהשקעות ישירות בהון (חלקו של המשקיע הישיר ברווחים הצבורים בתאגיד המושקע, לפי אחוז ההשקעות שלו בהון התאגיד) שטרם חולקו למשקיעים ושנותרו בתאגיד. הרווחים הצבורים נחשבים כאילו נמשכו על ידי המשקיעים ושהושקעו מחדש בתאגיד ולכן כלולים בהשקעות הישירות בהון. רווחים צבורים מחושבים רק על השקעות ישירות במכשירי הון ובקרנות השקעה (ולא על השקעות פיננסיות). הלוואות בעלים היא אשראי שניתן לתאגיד על ידי בעל עניין בתאגיד.

להוסיף הגדרה של השקעה חדשה בהון

השקעה בתיק ניירות הערך למסחר

עסקות בין תושבי ישראל לתושבי חוץ שקשורות למכשירי חוב (כולל אג"ח ממשלתיות) או למניות של תאגיד ששיעור האחזקה בו קטן מ-10% מהון התאגיד, למעט השקעה שכלולה בנכסי רזרבה ושניתנים להעברה (Negotiable). קטגוריה זו משקפת פעילות בבורסה הישראלית או בבורסה בחו"ל.

השקעות ישירות והשקעות בתיק ניירות הערך למסחר הן חלק מתנועות ההון בין ישראל לעולם, שנרשמות בחשבון הפיננסי של מאזן התשלומים של ישראל. ההבחנה בין השקעה ישירה להשקעה בתיק ניירות הערך למסחר משקפת את ההבדל במניע ובמטרה של המשקיע. השקעה ישירה משקפת בדרך כלל גלובליזציה בפעילות הריאלית, כלומר פיזור גיאוגרפי של תהליכי פיתוח, ייצור ושיווק של סחורות ושל שירותים והקמת תאגידים רב-לאומיים. לעומת זאת, השקעה בתיק ניירות הערך למסחר משקפת בדרך כלל גלובליזציה בפעילות הפיננסית – ניהול תיק ניירות הערך תוך פיזור גיאוגרפי, בניסיון לשפר את יחס התשואה לסיכון בתיק כולו. זרמי ההשקעות הישירות וההשקעות בתיק ניירות הערך למסחר של תושבי חוץ במשק הישראלי יוצרים התחייבויות של המשק כלפי חו"ל, ואילו זרמי ההשקעות הישירות וההשקעות בתיק ניירות הערך למסחר של תושבי ישראל בחו"ל יוצרים נכסים של המשק מול חו"ל.

השקעות אחרות

השקעות של תושבי ישראל בחו"ל או של תושבי חוץ בישראל במכשירים פיננסיים שלא נכללים באפיקי ההשקעה האחרים הם: פקדונות, הלוואות פיננסיות (שאינן הלוואות בעלים או אג"ח) ואשראי מסחרי. השקעות אחרות של תושבי ישראל בחו"ל כוללות גם השקעות בנכסים אחרים (קרנות השקעה, מניות לא-סחירות [השקעה מתחת ל-10% מהון המניות של החברה שמושקעת], קרנות נאמנות וכו').

נכסי רזרבה

יתרות מטבע החוץ של הבנק המרכזי, עתודות הזהב של המדינה, רזרבות SDR (Special Drawing Rights) בארגונים בין-לאומיים כגון קרן המטבע הבין-לאומית. המקורות ליתרות המט"ח עשויים להיות רכישות מט"ח, עסקות החלף במט"ח, העברות ממשלה (הפקדות במט"ח של הממשלה בבנק ישראל) או העברות של בנקים מסחריים (הפקדות במט"ח של הבנקים בבנק ישראל).

⁷ למידע נוסף בנושא טפסי הדיווח לבנק ישראל:

<http://www.boi.org.il/he/DataAndStatistics/Pages/ReportingForms.aspx>

⁸ לפירוט נוסף של הגדרות, הסברים וחישובים, ראו את "מדידת ההשקעות הישירות כחלק ממצבת הנכסים וההתחייבויות של המשק מול חו"ל" בחלק השני של הפרסום "מבט סטטיסטי" לשנת 2016.

■ התאמות אחרות

שינויים ביתרות שלא נבעו מתנועות נטו, שינויי מחירים והפרשי שער כגון שערוכים בחברות לא-סחירות, שינויי תושבות, שינויי סחירות ופערים סטטיסטיים לא מוסברים.

■ מכשירי הון

השקעות ישירות ופיננסיות במניות, לרבות Drawing Rights (DR).

■ מכשירי חוב

התחייבות חוזית לתשלום קרן או ריבית בעתיד כולל: הלוואות בעלים, הלוואות ואשראי פיננסי, אגרות חוב, פקדונות, אשראי מסחרי ונכסי רזרבה.

■ חוב חיצוני ברוטו (Gross External Debt)

סך כל ההתחייבויות של המשק כלפי חו"ל במכשירי חוב במטבע חוץ ובמטבע ישראלי.

■ חוב חיצוני נטו (Net External Debt)

עודף ההתחייבויות על הנכסים במכשירי חוב בלבד. החוב החיצוני נטו מחושב כחוב חיצוני ברוטו בניכוי נכסי תושבי ישראל בחו"ל במכשירי החוב.

■ יחס חוב חיצוני ברוטו לתוצר

יחס החוב החיצוני ברוטו לתוצר מחושב כחוב החיצוני חלקי התוצר במונחי דולר. התוצר במונחי דולר מחושב לפי חלוקת התוצר במונחי שקל בשער החליפין הממוצע בתקופה.